

Center za razvoj knjižnic

Problematika spremljanja digitalizacije kulturne dediščine

mag. Gorazd Vodeb

Problematika

- Vlaganja, financerji
- Kaj je digitalizacija?
- Spremljanje digitalizacije kulturne dediščine
- Obseg, stroški, dostop, uporaba
- Cilj: enotna metodologija za merjenje stanja digitalizacije kulturne dediščine

Zgodovina

- Projekt NUMERIC 2007-2009
- Pregled metodologij merjenja digitalizacije s priporočili
- Pilotna raziskava
- Statistične meritve

ENUMERATE

- 4. razpis v okviru Podpornega programa za politiko informacijskih in komunikacijskih tehnologij 2007–2013 (ICT PSP)
- Tematska mreža
- Trajanje februar 2011 - januar 2014

ENUMERATE

- člani konzorcija:
 - Collections Trust, Velika Britanija;
 - Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), Nizozemska;
 - Stiftung Preußischer Kulturbesitz, Nemčija;
 - Digibís, Španija;
 - FARO Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed, Belgija;
 - Ministère de la Culture et de la Communication, Francija;
 - Österreichische Nationalbibliothek, Avstrija;
 - Narodna in univerzitetna knjižnica, Slovenija;
 - Országos Széchényi Könyvtár (OSZK; Nacionalna knjižnica), Madžarska;
 - The European Library

Delovni paketi

- 1. delovni paket: ljudje
 - vodi Stiftung Preussischer Kulturbesitz (Monika Hagedorn Saupe)
 - Strategija diseminacije
 - Obveščanje in marketing
 - Organizacija dogodkov
- Ozaveščati o pomenu projekta, širiti rezultate, spodbujati prenos metodologije v delovanje institucij (statistični uradi itd.)

Delovni paketi

- 2. delovni paket: sistem
 - Vodi DEN (Digital Heritage Netherlands), Marco de Niet
 - Pripravlja konceptualni okvir za metodologijo merjenja
 - Pregled povezanih iniciativ na področju zbiranja statističnih podatkov o digitalizaciji
 - Orodja za zagotovitev veljavnosti podatkov
 - Posvetovanja s strokovnjaki
 - Priprava metodologije t.i. osnovnih meritev («core survey») in tematskih meritev («thematic survey»)
 - Dokumentacija vprašalnikov

Delovni paketi

- 3. delovni paket: informacije
 - vodi Digbis (Jesus Dominguez)
 - Izvedba meritev: priprava in upravljanje spletnih vprašalnikov, zbiranje podatkov itn.
 - Časovnica meritev: osnovne meritve februar-marec 2012, ponovitev predvidoma pred poletjem 2013, tematske meritve začetek 2013
 - Obdelava in analiza podatkov (zunanji partner Panteia)

Delovni paketi

- 4. delovni paket: vodenje
 - vodi Collection Trust (Nick Poole in Gordon McKenna)
 - vodenje, koordinacija ter preučitev možnosti za nadaljevanje statističnih meritev
 - zagotoviti dostopnost in uporabnost podatkov v prihodnosti: kako nadaljevati projekt in vzpostaviti t.i. »observatorij« podatkov o digitalizaciji

Spletna stran

- Informacije o projektu
- Platforma s podatki („Dataplatform“): primerjave, podatki
- Orodja za metodologijo
- Podpora osnovnim meritvam
- Novice

Metodološki problemi

- Terminologije arhivistike, muzealstva in knjižničarstva
- Odnos do statističnega spremljanja („tradicija“)
- Definicija poročevalskih enot (populacija)
- Tipologija gradiva
- Mere gradiva v analogni in digitalni obliki
- Primerljivost stroškov
- Merjenje uporabe

Osnovne meritve

- Trajanje: 1. februar – 29. marec
- NUK nacionalni koordinator za Slovenijo
- Poročilo o meritvah in prvi rezultati za Slovenijo objavljeni na spletni strani NUK (Aktualno > Zadnje novice)
- Poročilo za Evropo objavljeno na <http://www.enumerate.eu> > Statistics

Rezultati meritev

- Sodelovalo blizu 2000 institucij, v 83 % poslanstvo varstvo kulturne dediščine, 83 % vključenih v digitalizacijo
- Digitalizirano cca 20 % gradiva
 - Muzeji umetnosti cca 42 %
 - Nacionalne knjižnice cca 4 %
- Fotografije digitalizira največ institucij
- Tretjina institucij ima strategijo digitalizacije

Rezultati meritev

- 31 % institucij ima sprejeto politiko dostopnosti, 60 % nacionalnih knjižnic
- 42 % sploh meri uporabo, 85 % meri uporabo s spletno analitiko
- Do leta 2014 se načrtuje dvakrat večji obseg gradiva dostopnega preko Europeane

Rezultati meritev

- 52 % institucij zbira izvorno digitalno kulturno dediščino, v 89 % institucij za radiodifuzijo, AV in film, 85 % nacionalnih knjižnic
- 23 % ima sprejeto strategijo trajnega ohranjanja digitalnih virov, 44 % nacionalnih knjižnic
- V povprečju se z digitalizacijo ukvarja 3,3 % zaposlenih delavcev, v nacionalnih knjižnicah 15 delavcev

Rezultati meritev za Slovenijo

- Dober odziv (52 institucij)
- 9 arhivov, 23 muzejev, radiodifuzna organizacija in 20 knjižnic, od tega nacionalna, 16 splošnih, dve visokošolski in ena specialna knjižnica

Proračun institucij

V EUR	< 10.000	10.000 – 50.000	50.000 - 100.000	100.000 – 500.000	500.000 – 1 mio	1 – 10 mio	> 10 mio
Slovenija	6 %	4 %	8 %	25 %	24 %	33 %	0 %
EU	16 %	12 %	10 %	24 %	10 %	21 %	6 %

Rezultati meritev za Slovenijo

- Strateški pristop v institucijah in na državni ravni (strategijo ima 17 % institucij, vzorec EU 1/3)
- Obseg gradiva
- Zbiranje izvorne digitalne kulturne dediščine (37 % institucij, vzorec EU 52 %)

Vrsta kulturne dediščine	Ocenjeno število analognih enot	Ocenjen % analognih enot katalogiziranih v digitalnih (besedilnih) metapodatkovnih zapisih	Ocenjen % enot reproduciranih v digitalni obliki	Ocenjen % celotne zbirke, ki jo je še potrebno reproducirati v digitalni obliki	Ocenjen % celotne zbirke, ki je ni potrebno reproducirati v digitalni obliki
Arhivsko gradivo (metri)	51.464	40,61%	0,62%	15,57%	45,47%
Starejše knjige (fizične enote)	89.129	80,78%	1,54%	26,18%	61,87%
Druge knjige (fizične enote)	1.589.213	95,24%	0,11%	47,30%	29,85%
Časniki (naslovi)	5.322	78,09%	3,19%	63,35%	26,81%
Serijske publikacije (letniki)	442.722	62,33%	1,30%	33,94%	61,38%
Rokopisi (fizične enote)	1.609.261	72,27%	1,96%	12,75%	86,56%
Glasbeni tiski (fizične enote)	58.081	19,58%	1,29%	57,62%	38,19%
Mikrofiši/mikrofilmi (fizične enote)	25.829	57,67%	10,08%	83,13%	7,03%
Zemljevidi (fizične enote)	67.680	34,76%	46,86%	26,15%	21,52%
Fotografije (fizične enote)	1.086.260	46,56%	30,29%	55,91%	12,61%
Gravure / odtisi (fizične enote)	36.387	10,63%	50,77%	21,03%	27,98%
Risbe (fizične enote)	17.760	39,47%	60,70%	39,11%	0,19%
Plakati (fizične enote)	44.130	51,67%	25,62%	47,74%	26,63%
Razglednice (fizične enote)	183.553	23,57%	27,81%	48,83%	22,87%
Slike (število)	8.845	42,71%	42,84%	52,80%	1,21%
Drugi dvo-dimenzionalni predmeti (število)	173.803	2,29%	9,74%	41,65%	49,72%
Tri-dimenzionalna umetniška dela (predmeti)	1.796	22,27%	30,20%	68,69%	0,00%
Ostali tri-dimenzionalni predmeti narejeni s človeško roko (predmeti)	248.769	46,12%	22,06%	73,34%	3,37%
Ostali tri-dimenzionalni predmeti (vključno s primerki iz naravoslovja) (predmeti)	198.317	72,89%	20,19%	79,34%	1,29%
Spomeniki in spomeniška območja (število)	57.130	71,84%	27,95%	80,02%	0,00%
Filmi (ure)	33.610	19,10%	4,68%	82,70%	11,54%
Video posnetki (ure)	157.568	28,59%	0,17%	67,44%	23,85%
Avdio posnetki (glasbeni in drugi zvočni posnetki) (ure)	18.287	71,99%	3,11%	22,04%	58,97%
Druge enote, ki jih ni mogoče uvrstiti pod zgornje kategorije (število)	25.014	39,98%	59,97%	40,03%	0,00%

Upoštevani so podatki za 29 od 52 institucij, ostale niso navedle podatkov.

Dostopnost

- Dostop omogoča 47 institucij, 4 le lokalno
- 28 institucij preko svojega spletnega mesta (58 %, celoten vzorec 31 %)
- Dostop preko nacionalnega agregatorja 40 %, celoten vzorec 31 %
- Politiko dostopnosti ima 23 % institucij, celoten vzorec 31 %
- Merjenje uporabe: raven spletnega mesta 24, podatkovnih zbirk 10, študije uporabnikov 2

Rezultati meritev za Slovenijo

- Vložena sredstva: veliko institucij z malo sredstvi

Sredstva za digitalizacijo iz rednega financiranja (EUR)	Število institucij
0 – 2.000	18
2.001 – 5.000	8
5.001 – 15.000	10
15.001 – 30.000	6
30.001 – 60.000	6
60.001 – 100.000	3
100.000 – 250.000	1

Rezultati meritev za Slovenijo

- V Sloveniji je v merjenih institucijah zaposleno 1.478 delavcev
- Z digitalizacijo se ukvarja 80 delavcev in 16 prostovoljcev
- V Sloveniji 1,5 delavca na institucijo

Kaj se bo dogajalo?

- Tematske meritve
- Ponovitev osnovnih meritev